

Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap

SNS

Seminarium: Hur stärker vi Sveriges försörjningsberedskap?

22 februari 2024

Agenda

- Syfte, tidslinje och organisation
- Uppdrag
- Syn på näringslivet i totalförsvaret
- Utredningens fortsatta arbete
- Identifierade utredningsbehov, relaterade till uppdraget
- Möjliga diskussionspunkter för seminariet

Syfte, tidslinje och organisation

- Syfte
 - Stärka Sveriges förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning
 - därigenom säkerställa tillgång till samhällsviktiga varor och tjänster vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig
- Tidslinje
 - Regeringsbeslut och direktiv (2022:72): 7 juni 2022
 - Delbetänkande (deluppdrag 4): 24 feb. 2023
 - Extra delbetänkande (deluppdrag 2): planerat för 11 mars 2024
 - Slutbetänkande (deluppdrag 1 och 3): senast 31 okt. 2024
- Organisation
 - Pär Malmberg, särskild utredare
 - Annika Holmberg, huvudsekreterare
 - Catarina Hedlund, utredningssekreterare
 - Johanna Löfman, utredningssekreterare

Slutfört deluppdrag

4. Delbetänkande om tillfälligt miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet (deluppdrag 4) överlämnat till sr Ebba Busch den 24 februari 2023

Utredningens förslag och bedömningar (kapitel 4)

Regeringen ges en möjlighet att pröva miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet i undantagsfall (kap. 4.1.1)

Det ska införas en möjlighet för regeringen att pröva ansökningar om tidsbegränsat tillstånd enligt 7 kap. 28 a §, 9 kap. och 11 kap. miljöbalken. Ansökan ska avse sådan verksamhet som är *samhällsviktig* och som behövs för att *tillgodose väsentliga allmänna intressen*. Det ska även finnas en *risk för allvarliga samhällskonsekvenser* och *behovet ska inte kunna tillgodoses på ett från allmän synpunkt annat tillfredsställande sätt*.

Tillfälligt miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet

– för ökad försörjningsberedskap

DELBETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM
NÄRINGSLIVETS FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAP

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2023:11

Deluppdrag under slutförande

2. Delbetänkande om en ny beredskapssektor mm. (deluppdrag 2) planerat för överlämning till sr Ebba Busch den 11 mars 2024

- ”Analysera om, och i så fall hur, det ansvar Tillväxtverket och SGU har i dag behöver förändras för att möta näringslivets och det övriga samhällets behov av stöd för att säkerställa tillgång till samhällsviktiga varor och tjänster i kris eller höjd beredskap,
- överväga om Tillväxtverket och/eller SGU bör utses till beredskapsmyndigheter enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap,
- om så är fallet, överväga om det finns skäl att göra ändringar i beredskapssektorerna enligt förordningen,
- lämna nödvändiga författningsförslag”*

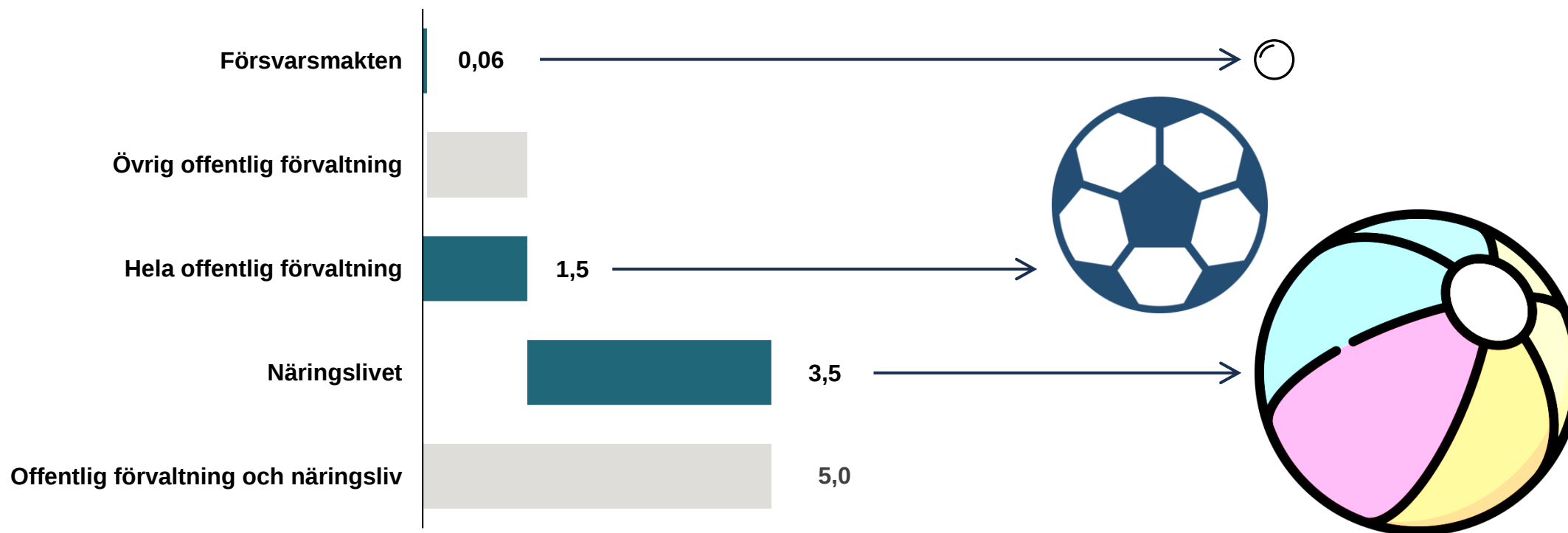
Återstående deluppdrag*

1. Kartlägga och föreslå åtgärder som ökar försörjningen av samhällsviktiga varor och tjänster från industrin
 - Varor och tjänster av betydelse för samhällsviktig verksamhet samt åtgärder
 - Andra länders organisering av försörjningsberedskapen
 - Inhemska tillgångar på kol, olja, naturgas samt förutsättningar för nyttjande
 - Natos baseline requirements och påverkan på försörjningsberedskapen
3. Föreslå utökat samhällsuppdrag avseende industriforskning, provning och certifiering
 - Samhällsuppdrag för RISE
 - Utformning och finansiering

Syn på näringslivet i totalförsvaret

- Försvarsmaktens resursbas beskrivs ibland som en bordtennisboll, hela den offentliga förvaltningen som en fotboll och näringslivet som en badboll

Indikativ personalvolym (miljoner)*

Syn på näringslivet i totalförsvaret forts.

- Det går inte att bygga upp ett försvar – varken civilt eller militärt – utan näringslivet, ej heller kan vi värna säkerhet, frihet, självständighet, handlingsfrihet utan företagen
- Flera statliga utredningar har sökt finna lösningar för att integrera näringslivet i totalförsvaret men har inte nått hela vägen fram
 - Utredningen om totalförsvarets försörjningstrygghet (SOU 2019:51) såg svårigheter med att återskapa de samverkansformer mellan näringslivet och offentliga aktörer som fanns under kalla kriget
 - Utredningen om civilt försvar (SOU 2021:25) föreslog tio beredskapssektorer och sex civilområden (som sedan blev SFS 2022:524 och 525) men gick inte vidare med förslag inom sektorer som existerade under kalla kriget – handel och industri, utrikeshandel och arbetskraft – och som är kritiska för näringslivets försörjningsberedskap och för dess integration i totalförsvaret
- Näringslivet är otåligt: ”[vi] bör involveras både mer, tidigare och mer strukturerat i beredskapen och i planeringen för både kris och krig” (Marcus Wallenberg i Sälen 2023)

Utredningens fortsatta arbete

Prioriteringar

- Hemvist inom beredskapssektorerna – alternativt annan samordning
 - Industri, bygg och handel
 - Utrikeshandel, personalförsörjning vid höjd beredskap samt tillsyn av barn och elever
 - Försvarsindustri
- Nya samverkansformer mellan näringslivet och offentliga aktörer avseende upphandling mm.
 - Ökad försörjningsberedskap och förbättrad integration av näringslivet
 - Affärs- och författningsmässiga frågor, incitament och offentligt kravställande
 - Kvalificering för upphandlingar, avtalsutformning och resiliensuppbyggnad mm.

Övriga återstående uppdrag

- Kartlägga och föreslå åtgärder som ökar försörjningen av samhällsviktiga varor och tjänster
- Föreslå utökat samhällsuppdrag för RISE avseende industriforskning, provning och certifiering

Identifierade utredningsbehov, relaterade till uppdraget

- Nya samverkansformer mellan näringslivet och offentliga aktörer avseende den nationellt samordnande funktionen för försörjningsberedskapen och sektoriella försörjningsanalyserna
 - Struktur inkl. försörjningsberedskapsråd och fristående beredskapsmyndigheter
 - Arbetsprocesser inkl. försörjningsanalysernas frekvens och detalj
 - Resurssättning med fokus på medarbetare med näringslivsbakgrund
- Konsolidering och renodling av regelverket för försörjningsberedskapen
 - Rättsverkan gentemot kommuner och regioner samt näringsliv
 - Ersättning av annan äldre lagstiftning
 - Detalj från En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50)

Möjliga diskussionspunkter

- Integration av näringslivet i försörjningsberedskapen och i totalförsvaret
- Utnyttjande av näringslivets resurser, kompetenser och innovationskraft
- Näringslivets roll i den framväxande strukturen med national samordning och sektoriell planering
- Balansering av kommersiella incitament och offentligt kravställande gentemot företagen
- Relationen mellan stat, kommuner och regioner

